

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: _____

•••□•••

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Velciu.**

S u m a r u l :

Incadrare economică. — Economisti ardeleni și bănățeni până la Unire: Diamandi Manole. — Trecerea proprietăților evreești în patrimoniul Statului. — Cum se aplică legea pentru românizarea personalului din întreprinderi. — *Cronica*: Noua comisie interimară a Camerei de Comerț din Sibiu. Caracterul Băncii Naționale a României în cadrul legilor Țării. Producția și forajul în industria noastră petroliferă. Crearea unui concern al fierului. Producția zilnică de petrol. Participarea germanilor din țară la dezvoltarea industriei naționale. România ocupă după Anglia și Spania, locul al treilea în ceea ce privește creșterea oilor.

Incadrare economică.

Trăim într'o epocă în care statelor europene li se impune mai mult ca oricând, o organizație a producției care să poată mulțumi populația înghesuită în teritoriile din centrul și Vestul continentului. Rusia și Sud-Estul european au rolul de a alimenta prin supraproducția lor agricolă țările industriale, iar aceste din urmă au rolul de furnizori ai utilajului agronomic și mecanic necesar țărilor agrare. În felul acesta statele europene se întregesc reciproc în privința producției, ceea ce ar reuși și mai perfect, dacă s'ar putea înghesbi o uniune vamală care să țină cont de diferențele necesități și posibilități. Rolul de conducere în noua organizare economică a Europei trece tot mai mult — în urma evenimentelor politice — în mâinile Germaniei. Este încă nebuloșul rol pe care o să-l joace țara noastră în această constelație. Noi intrăm slăbiți în noul angrenaj economic, deoarece teritoriul economiei noastre naționale s'a micșorat cu cca.

a 3-a parte în urma amputațiilor suferite. Sarcinile bugetare au rămas aceleași, ba încă s'au urcat, pe când numărul contribuabililor a scăzut și el cu aproape a 3-a parte. Slăbirea această economică este mai viu ilustrată prin slăbirea proporțională a valutei noastre.

Rezultatul acesta deprimant nu se poate pune numai în contul recentelor nenorociri politice, deoarece acestea sunt în mare parte numai un rezultat al lipsei de prevedere pe care am practicat-o în vremuri mai bune. Cei douăzeci de ani de unitate națională, în care eram o țară mare, frumoasă și bogată, nu au fost prețuiți destul de conducătorii noștri politici. Ba putem zice că nici nu și-au dat seama de marile posibilități economice și politice peste cari erau stăpâni. Urmarea a fost, că în aceste două decenii nu s'a putut forma o unitate de vederi care să conducă țara spre o țintă bine definită, care ar fi trebuit în primul loc, să fie conservarea poziției dobândite în marea familie a popoarelor europene, și dezvoltarea mai departe a culturii și bunei stări, nu numai a păturei sociale sus puse, ci în primul rând a țărânilor rămase cu mult înapoi aceleia. Au rămas mai înapoi în această privință regiunile muntoase din Hunedoara, Munții Apuseni și „Câmpia” Ardealului. Am avut cu toții ocazia cu prilejul concentrărilor, să observăm materialul de soldați eșit din aceste regiuni. Era o jale să privești acești țărani îmbrăcați în zdrențe, numai piele și oase. Și acum, după ce ne-am încadrat și noi în noua ordine europeană, ar fi timpul suprem, să ne apucăm în mod serios de ridicarea ni-

velului lor cultural și economic, căci altfel cum am putea presta eforturile ce ni se cer pentru intensificarea producției noastre agrare? Pentru acest scop se cere inteligență și mijloace materiale ridicate la potența maximă. De eforturile acestea au nevoie nu numai nouii noștri aliați, care au de suportat încă lupte foarte grele până vor ajunge la victoria finală, ci în prima linie națiunea noastră care trebuie scoasă din marasmul unei primitivități devenită primejdioasă pentru statul nostru. O organizație nouă socială și economică nu se poate face fără mijloace pecuniare. Cum să se poată face față unui buget încărcat de sarcinile imense ale trecutului, dacă producția va scădea în raport cu noua configurație geografică a țării?

Golul bugetar se va putea umple numai în măsura în care ia cadrele nouilor hotare, cu o populație scăzută numeric, puterea de producție se va urca în așa măsură, încât să acopere prin taxele și impozitele aferente, deficitul provenit din pierderea teritoriilor cedate. Țăranul trebuie deci să primească instrucția necesară practică în toate ramurile gospodăriei sale și să i se pună la dispoziție prin credite eficiente utilajul necesar. În primul loc trebuie ferit de speculanții cu produsele lui. Să luăm un exemplu. Prețul grâului a fost fixat la începutul sezonului de toamnă cu Lei 60.000 per vagon. Fiindcă toată lumea este lacomă după bani, cei mai mulți producători și-au vândut grâul cu acest preț — unii de frică, să nu scază mai târziu. Azi grâul se vinde cu Lei 100.000 per vagon. Ce s'a întâmplat? Intermediatorul, mai de multeori un jidan, a înmagazinat grâul cumpărat și a așteptat. Prin acest fapt simplu, el — fără de nicio muncă — a încasat aproape atâta, cât producătorul care din toamnă până în toamnă a îngrijit și muncit ogorul pentru ca să rezulte o recoltă bună. O astfel de deosebire între remunerația muncii și a capitalului nu ar trebui să fie admisă. Există o lege pentru înființarea de magazine publice, în centrele producătoare. Realizarea lor merge însă foarte încet. În felul acesta producătorul e lipsit de un avantaj foarte mare, anume acela, de a putea aștepta până la o conjunctură mai bună de prețuri. Căci senzul acestor magazine sau „silozuri“, este tocmai acela, ca să poată da avansuri pe marfa depozitată, așa că producătorul strâmtorat, să poată căpăta atâta sprijin pecuniar, cât îi trebuie pentru trecerea dificultăților momentane, fără a fi silit să-și vândă marfa definitiv, putând astfel aștepta prețuri mai bune.

Intocmirea aceasta îl ferește de exploatarea capitalistului, care tocmai atunci bată la ușa lui, când e mai lipsit de parale, și atunci vinde cu orice preț.

În interesul unei interpenetrări ale diferitelor regiuni, producătoare și neproducătoare de cereale și a nivelării prețului la diferitele alimente, s'ar impune o revizuire a tarifelor de transport, reducându-se transportul pentru regiunile mai puțin producătoare. Este cunoscut conservatismul țăranului nostru. Va fi o problemă foarte grea să-l aduci la noi metode și obiecte de producție. Mulți sunt în țara aceasta de părere, că o regenerare a statului numai din direcțiunea aceasta se va putea opera. Să se facă lumină în casele țărănești. În școlile dela sate să se procedeze imediat dela teorie la practică pe teren. De mici copii, să se infiltreze țăranului iubirea pentru plante și animale. De mici copii să fie instruiți cum se cultivă mai rațional plantele textile și oleaginoase cari sunt acasă în satul lui. Încă din fragedă tinerețe să se familiarizeze cu horticultura, învățându-i care specie de pom se poate cultiva mai bine pe vatra unde trăește. Să se dea atenție cuvenită creșterii animalelor mari și mici domestice. Cu un cuvânt, școlile sătești să se prefacă în școli speciale de agricultură. Pe lângă angajarea de puteri didactice corăspunzătoare, statul se va îngriji de răspândirea acelor specii vegetale și animale, cari sunt mai potrivite pentru a fi cultivate în diferitele regiuni ale țării. Occidentul este obișnuit cu o marfă selectă, și nici noi nu vom putea figura cu succes ca exportatori, dacă nu ne vom da silința, să producem mărfuri la fel de selecte.

Industria noastră națională tot numai din casa țărănească se va putea înfiripa. Numim o industrie atunci națională, când rădăcinile ei sunt înfipte adânc în solul patriei, și este oareșicum concrescută cu poporul. Noi nu am avut altă industrie sub raportul acesta, decât industria de casă a Românilui.

Industria aceasta însă era foarte originală și foarte variată, deoarece trebuia să satisfacă trebuințele întregii gospodării țărănești. Ea a fost distrusă de marea industrie, care în decursul dezvoltării moderne a statului, a fost ocrotită și crescută mare, fie din motive de speculă ale plutocrației noastre, fie din motive fiscale. Această industrie a fost numită eronat și poate din motive de reclamă ca „națională“. În fond ea este din punct de vedere etnic, ceva de tot străin de ceea ce se numește „național“ și mai puțin de ceea ce se numește

„românesc“. Va trebui deci reluat firul acolo unde a fost întrerupt, dacă de fapt vrem o redresare a industriei naționale. Se va spune de unii, că industria casnică e perimată și nu se mai poate reveni în epoca mecanizării mâinii de lucru. Puținele industrii de casă cari mai sunt în funcție, arată însă tocmai contrarul. Aci sunt numai decât cusăturile minunate ale costumelor naționale, țesăturile de covoare și pânzeturile necesare casei țărănești. Ele concurează prin frumusețea, durabilitatea și ieftinătatea lor fabricatele similare. Sunt azi o mulțime de reuniuni și societăți, cari se ocupă cu ocrotirea și dezvoltarea acestei industrii. Nu numai la expozițiile din țara noastră, unde industria aceasta nu prezintă un lucru deosebit, fiindcă ni este cunoscută tuturor, ea ocupă totuși un loc de frunte, ci mai cu seamă în străinătate, unde se bucură de o atențiune deosebită.

În regiunile muntoase unde populația în urma împrejurărilor climatice și a solului nu se poate ocupa cu agricultura, ar fi ocazia să se generalizeze în prima linie diferitele industrii de casă, care afară de cea textilă, mai oferă posibilități de mare dezvoltare în domeniul lemnăriei (jucării, bastoane, articole de gospodărie) și prelucrarea lânii. Toate produsele aceste, purtând marca interesantă și originală a stilului românesc, sunt foarte căutate și bine plătite în țările occidentale, și ar reprezenta un mare venit național, care azi este neglijat. Școli speciale ar trebui să se ocupe de generalizarea acestor industrii, deoarece e necesar să ne gândim și la industriile cari ne sunt nouă proprii, nu numai la acelea pe cari experții germani vor să le planteze la noi. Vor fi și aceste necesare și lucrative, însă vor servi în prima linie interesele altora.

E. V.

Economiști ardeleni și bănățeni până la Unire.

Diamandi Manole

„Nu a fost cale așa de lungă, ca să obosească iubirea lui de neam, nu a fost jertfă așa de mare ca să se sfiască a o aduce Diamandi Manole pentru înaintarea iubitului său popor“.

Vasile Goldiș

(Urmare).

Merite neuitate și-a cucerit Diamandi Manole în legătură cu edificarea bisericii ortodoxe din Brașov, târnosită la 25 Iunie 1899, câștigând astfel, împreună cu I. Baiulescu și Ghiză B. Pop, o atât de frumoasă biruință românească asupra vechilor și îndărătnicilor

ziduri ale cetății Brașovului atât de refractare până atunci citoriilor românești. La sfințirea acestei biserici Vasile Goldiș, pe atunci tânăr profesor la Brașov, l-a văzut plângând de bucurie fiindcă „*noul Sion opera dânsului era*“.¹⁾

O personalitate cu atâta dragoste de neam, plină de atâta avânt, nu putea, desigur, să stea nici în afara luptelor politice naționale, manifestându-se și pe acest teren, „cu entuziasmul și cu devotamentul bărbatului integru și pururea dornic de înălțarea și mărirea neamului“.) În consfățuirile și adunările partidului național român, Diamandi Manole „se ivea totdeauna printre cei dintâi luptători, îmbărbătând cu vorba și cu faptul, și stăruind mereu înainte pentru ducerea la biruință a cauzei noastre naționale.“²⁾

El era un activist convins, în opoziție cu pasi-viștii epocii sale, cari, în urma proclamării dualismului austro-ungar dela 1867 credeau că mai bine vor asigura interesele și viitorul neamului românesc din Transilvania refuzând orice colaborare cu guvernele și cu parlamentele dela Buda-Pesta.

Asupra acestui faimos proces politic al vremii, care a durat peste trei decenii, ne vom opri cu mai multă atenție în paginile următoare, atunci când ne vom ocupa de activitatea politică a lui Visarion Roman, Partenie Cosma și ai celorlalți fruntași ai vieții economice și politice din Transilvania.

Concepțiile sale activiste și le-a afirmat Diamandi Manole cu ocazia conferinței naționale ce s'a ținut la Sibiu în 5 Maiu 1872, sprijinind cu toată energia propunerea avocatului *Iosif Pușcariu* care cerea ca adunarea să se declare pentru participarea la alegerile dietale.³⁾

Adunarea aceasta s'a și declarat pentru participarea la alegerile parlamentare din 1872, rezultatele ei au fost însă anulate prin conferința convocată de *Ioan Rațiu* la Alba-Iulia în ziua de 27 Iunie 1872, când s'a hotărât iarăși revenirea la atitudinea pasivă care a caracterizat politica noastră până în anul 1905.

Supunându-se disciplinei de partid Diamandi Manole a acceptat hotărârile conferinței dela Alba-Iulia, însă, convins fiind că se săvârșise o eroare politică, el nu mai participă la viitoarele conferințe naționale din anii 1875 și 1878, întâlnindu-l abia după 9 ani la conferința națională ce s'a ținut tot la Sibiu în 12 Martie 1881.

La conferința aceasta, una din cele mai importante din trecutul politic al Transilvaniei, Diamandi Manole a fost ales în comisia de 30 membri, alături de Partenie Cosma, pentru a elabora propunerile ce trebuiau să fie prezentate adunării generale. Din propunerile acestea a eșit apoi înființarea *partidului na-*

¹⁾ Nr. 186 din 1899.

²⁾ Idem.

³⁾ Idem.

⁴⁾ T. V. Păcățianu: *Cartea de aur*, VI pag. 16.

țional român, care să cuprindă toate fracțiunile politice românești din Ardeal, Banat și Ungaria, cari până atunci activau aparte, declararea rezistenței pasive și aprobarea pentru grupul Românilor din Ungaria, care beneficiau de o altă lege electorală, de a participa la alegerile parlamentare precum și la lucrările parlamentului.¹⁾ Asupra programului politic fixat de această conferință națională dintre punctele căruia cel mai important era cel dintâi, *recăștigarea autonomiei Transilvaniei*, acela care va împiedeca până la 1905 orice colaborare între Românii transilvani și parlamentul din Buda-Pesta, vom insista mai amănunțit în legătură cu viața lui Partenie Cosma, care a avut la această conferință un rol politic mai important.

Alegându-se acum și un comitet central al partidului național român, care să conducă acțiunile politice ale Românilor din întreaga Ungaria, a fost ales în acest comitet și Diamandi Manole împreună cu *Vichentie Babeș, Nicolae Popea, Ioan Raftu, Partenie Cosma, G. Barțiu, Visarion Roman, George Pop de Băsești* etc. etc.

În activitatea acestui comitet se află rădăcinile Memorandului din 1892.²⁾

Ceea ce face însă o deosebită onoare lui Diamandi Manole și ceea ce îi face numele nemuritor în istoria culturală și politică a Românilor din Transilvania, este rolul său hotărîtor la înființarea primului cotidian românesc transilvan: *Tribuna*. Alături de însuflețirea și de competența literară și politică a lui *Ion Slavici*, directorul ziarului, și a lui *Ioan Bechnitz*, primul său redactor, devotamentul pentru *Tribuna* al lui Diamandi Manole a fost cea mai sigură cheazășie pentru triumful întâiului cotidian românesc din Transilvania. De altfel existența materială a *Tribunei* se datorește exclusiv grupului de financiar, proprietari, comercianți și industriași grupați în jurul ei. Aceștia erau următorii:

Dr. Aurel Brote, directorul băncii „Transilvania“, *Gh. B. Popp*, fabricant în Brașov, *Eugen Brote*, proprietar Sibiu, *Ioan Dușoiu*, comerciant Brașov, *Ioan de Preda*, avocat în Sibiu etc.³⁾

Care a fost partea lui Diamandi Manole, lăsăm să ne-o spună însuși Slavici. „El a fost — scrie Slavici *adevăratul întemeietor al ziarului TRIBUNA, președinte al comitetului de direcțiune instituit pentru editarea aceluia ziar*“. „Tocmai de aceea însă, continuă Slavici, mă simt coplesit de simțământul neputințelor mele când e vorba să le spun celor ce nu-l știu — cine a fost el“. Colaborarea aceasta dintre Slavici și Diamandi l-a făcut pe cel dintâi să poarte un deosebit respect negustorului dela Brașov. Continuăm dar cu mărturiile directorului *Tribunei*: „A fost mai înainte de toate, cel mai cumpănit dintre frunțașii români, cu

care am avut să lucrez în timpul pe care l-am petrecut în Ardeal. Om fără multă cultură sistematică, dar cu scaun la cap și luminat, prin călătorii și prin necurmată atingere cu cei mai de seamă dintre contemporanii săi, el îți se uita cu ochii lui mari în față și dintr'o căutătură, dintr'un gest, din puține vorbe îți ghicea gândul, îți pătrundea intențiunile și te judeca.

Pe el nu putea nimeni să-l amețească prin vorbe înșirate cu măiestrie. De aceea în congresul bisericesc, în sinoade, în adunările naționale de orișice fel glasul lui era hotărîtor. Neguțător cu deosebire, priceput în toate ale sale, el știa să-și chivernisească treburile, nu se avânta niciodată, ci se mulțumea cu câștig mic, dar sigur. Tot așa și în relațiunile sale personale, precum și în viața comună el era cu inima deschisă și de bună credință, căuta totdeauna restabilirea bunei înțelegeri și vorba lui prețuia mai mult decât subscrierea întărită cu martori și cu peceți; întreprinderea la care lua și el parte, era sigură de reușită. În viața socială el era o adevărată grădină de frumusețe, totdeauna voios și plin de duh, om care le vede și le judecă toate bine și vorbește mai mult în pilde.“¹⁾

Când însă, deși contribuise cu mari sume de bani la înființarea și suținerea *Tribunei*, după plecarea lui Slavici din fruntea ei, socotind că ziarul dela Sibiu nu mai este ceea ce ar trebui să fie, Diamandi Manole, totdeauna însuflețit, nu șovăie să dea concursul său la înființarea altui ziar românesc, mai inimos și mai dărz, fiind în 1896 *primul întemeietor* al ziarului *Tribuna Popoului* dela Arad.

În arena politică Diamandi Manole s'a mișcat, cât timp a trăit Șaguna, pe linia trasată de acesta, fiind unul din cei mai fideli colaboratori ai săi, iar, după dispariția marelui prelat, alături de de toți aceia care militau pe liniile activismului politic și cultural. În tot acest timp el a ținut însă o strânsă legătură cu bărbații politici de peste munți, în special cu *Titu Maiorescu* pe care-l numea „noter ami“ și cu *Ion C. Brătianu*, „babacu“. ²⁾ Ani de zile el a făcut legătura politică între Transilvania și Vechiul Regat.

În timpul războiului pentru Independență, în 1877-1878, el a făcut în Transilvania o frumoasă colecție pentru răniții și urmașii eroilor căzuți în războiul româno-turc, colecta aceasta, așa cum am văzut că știa el să facă colecte, a stărnit o mare însuflețire în întreaga Transilvania, și multă satisfacție și bucurie la Românii de peste munți.

Când a murit, în 1899, în vârstă de 66 de ani, întreaga suflare românească a simțit că dispariția lui Diamandi Manole e o mare pierdere pentru neamul românesc.

Sentimentul acestei pierderi l-a exprimat sfâșietor de adevărat Vasile Goldiș: „O câtă tubire de neam

¹⁾ T. V. P. *Cartea de aur*, vol. VII, pag. 15—31.

²⁾ T. V. P.: *Cartea de aur*, VII, pag. 32.

³⁾ O. Boitoș: *Activitatea lui Slavici la „Tribuna“*, pag. 16.

¹⁾ Op. cit., pag. 111—112.

²⁾ I. Slavici Op. cit. pag. 111—112.

s'a stâns cu suflarea din urmă a acestui bărbat, ce creștinească evlavie, câtă milă și îndurare s'a dus".¹⁾

De atunci au trecut patruzeci și unu de ani. Locul lui Diamandî Manole a rămas însă neocupat. El a fost ultimul mare reprezentant ai vechii și buneii noastre negustorimi de odinioară.

VASILE NETEA.

Trecerea proprietăților evreiești în patrimoniul Statului.

Monitorul Oficial Nr. 271 din 17 Noembrie a. c. publică următorul Decret-Lege pentru completarea Decretului lege din 5 Octombrie 1940, privitor la trecerea proprietăților rurale evreiești în patrimoniul Statului.

Art. 1. — Trec în patrimoniul Statului următoarele bunuri aparținând evreilor, persoane fizice sau societăților evreiești;

a) pădurile împreună cu toate construcțiile, instalațiunile, uneltele, liniile de căi ferate, mijloacele de transport aflate pe terenul acestor păduri;

b) morile de orice fel și oriunde ar fi situate, pivele și teascurile fărânești de ulei și pivele fărânești de postav situate în comunele rurale și suburbane, împreună cu terenul din jurul lor, construcțiile instalațiunile, uneltele, întregul lor inventar viu și mort și toate stocurile de produse și materii prime;

c) fabricile agricole de spirt, oriunde ar fi situate, împreună cu terenul din jurul lor, construcțiile, instalațiunile, uneltele, întregul lor inventar viu și mort și toate stocurile de produse și materii prime;

d) industriile forestiere cu tot terenul, construcțiile, instalațiunile, mașinile, uneltele, liniile de căi ferate, mijloacele de transport de orice natură, întreg inventarul viu și mort necesar normalei lor funcționări și aparținând evreilor persoane fizice sau societăți;

e) stocurile de cereale, nutrețe și recolte de orice natură ce s'au găsit pe proprietățile rurale evreiești, trecute în patrimoniul Statului în virtutea Decretului Lege din 5 Octombrie 1940, pentru trecerea proprietăților rurale evreiești în patrimoniul Statului;

f) întreg inventariul viu și mort precum și recoltele de orice natură aparținând evreilor persoane fizice sau societăților evreiești și cari au servit sau au rezultat din exploatarea imobilelor rurale cari au făcut obiectul contractelor declarate nule prin art. 10 al Decretului-Lege din 5 Octombrie 1940.

Art. 2. — Evreii și societățile evreiești, nu vor putea dobândi și deține în viitor sub niciun titlu, bunurile prevăzute de articolul 3 al Decretului-Lege din 5 Octombrie 1940, și de art. 1 din prezentul Decret Lege.

Art. 3. — Sunt evrei în înțelesul legii de față, persoanele arătate în art. 2 al Decretului-Lege din 5 Octombrie 1940.

Sunt societăți evreiești societățile civile sau comerciale de orice natură, în care majoritatea capitalurilor aparțin evreilor.

Acțiunile societăților care stăpânesc bunuri din acelea prevăzute în art. 3 al Decretului-Lege din 5 Octombrie 1940 și art. 1 din prezentul Decret-Lege, se transformă de drept în acțiuni nominative.

Deținătorii sub orice titlu, de asemenea acțiuni, sunt obligați ca în termen de 30 zile libere dela data intrării în vigoare a acestei legi, să depună acțiunile la sediul societății împreună cu titlurile, justificând deținerea sau proprietatea lor și să arate titularul anterior.

Inscrierea titularilor în registrul de acționari se va face numai pe baza unor acte de proprietate sau deținere având dată certă anterioară aceleia de 5 Octombrie 1940.

Societățile în nume colectiv, comandită simplă sau cu răspundere limitată, vor fi considerate evreiești dacă unul din asociați, comandanți sau comanditari este evreu. Drepturile asociaților, comandanților sau comanditarilor, cari nu sunt evrei, vor fi reglementate sau lichidate de Comisiunea centrală prevăzută la art. 8, al. 2 al Decretului-Lege din 5 Octombrie 1940.

Când părțile sociale sau acțiunile aparțin unei societăți, aceasta va fi socotită evreească dacă intră în prevederile dispozițiilor de mai sus.

Prin pive și teascuri fărânești de ulei și pive fărânești de postav, se înțeleg toate micile industrii fărânești cari satisfac necesitățile locale, dacă ele au fost definite astfel de legi speciale sau Comisiuni, indiferent dacă plata se face în uium, cotă de producție sau bani.

Prin fabrici agricole de spirt se înțeleg fabricile prevăzute de art. 241 din legea Monopolului Vânzării Spiritului și Băuturilor Spirtoase din 22 Aprilie 1932.

Art. 4. — Contractele de exploatare a pădurilor ce trec în patrimoniul Statului, se mențin dacă exploatarea nu este evreu sau societate evreiască, Statul substituindu-se în drepturile și obligațiunile fostului proprietar.

Exploatarea în curs din morile de orice fel sau din pădurile și industriile forestiere ce trec în patrimoniul Statului, prin efectul legii de față, făcute de proprietarii sau exploatarea evrei, persoane fizice sau societăți, vor putea fi continuate în baza unei decizii date de Ministerul Economiei Naționale, potrivit situației sau amenajamentului, în cursul anului comercial și forestier 1940—41.

Exploatarea va fi obligat să întrețină construcțiile, instalațiunile, liniile de căi ferate, mijloacele de transport precum și inventarul viu și mort în bună stare. Nerespectarea acestor dispozițiuni se va pedepsi

¹⁾ Tribuna Poporului Nr. 189 din 1899.

potrivit art. 5, alin. ultim din Decretul-Lege pentru reprimarea sabotajului din 1 Noembrie 1940.

Art. 5. — Contractele cu dată certă anterioară aceleia de 5 Octomvrie 1940 pentru arendarea morilor jărănești, pivelor și teascurilor de ulei jărănești, pivelor jărănești de postav și fabricelor agricole de spirt, se mențin dacă arendașul nu este evreu sau societate evreiască, Statul substituindu-se în toate drepturile și obligațiunile fostului proprietar.

Art. 6. — În afară de datele prevăzute în art. 6, lit. a) și b) a Decretului-Lege din 5 Octomvrie 1940, proprietarii sau deținătorii cu orice titlu, de bunuri intrând în prevederile Decretului-Lege de față, evreii, persoane fizice sau societăți, vor face descrierea amănunțită a tuturor construcțiilor, instalațiilor, liniilor de căi ferate, inventariului, stocurilor de marfă și materii prime.

Art. 7. — Prin derogare dela art. 9 al Decretului-Lege din 5 Octomvrie 1940, pădurile și industriile forestiere intrate în patrimoniul Statului, în virtutea Decretului-Lege de față, vor fi puse la dispoziția Ministerului Agriculturii și Domeniilor, care le va administra prin Casa Pădurilor Statului.

Art. 8. — Prin proprietăți, rurale în sensul art. 1 al Decretului-Lege, din 5 Octomvrie 1940, se înțeleg și acelea aparținând societăților civile și comerciale evreești.

Această dispozițiune are caracter interpretativ.

Art. 9. — Imobilele evrești prevăzute de art. 3 al Decretului-Lege din 5 Octomvrie 1940, precum și acele prevăzute de art. 1 din prezentul decret, situate în teritoriile unde există cărți funciare, — cumpărate de către persoane de origină etnică română, care au drept singură indeletnicire agricultura și ale căror drepturi nu au fost întabulate în cartea funciară, nu pot trece în patrimoniul Statului dacă cumpărătorii au posedat acele imobile cel puțin 5 ani înainte de 5 Octomvrie 1940.

În baza constatărilor făcute de comisiunea centrală, acești cumpărători vor cere instanței de carte funciară, întabularea drepturilor lor, potrivit regulilor de carte funciară.

Art. 10. — Comisiunea centrală prevăzută de art. 8, alin. 2 al Decretului-Lege din 5 Octomvrie 1940, se compune din :

1. Trei magistrați ;
2. Un agricultor ;
3. Un inginer silvic.

Președintele comisiunii va fi un magistrat membru al Inaltei Curți de casație.

Membrii comisiunii prevăzuți la punctul 1 vor fi numiți de ministrul justiției, iar cei dela punctul 2 și 3 vor fi numiți de ministrul agriculturii și domeniilor.

Comisiunea va putea face cercetări la fața locului pentru stabilirea situațiilor de fapt, prin magistrați delegați în acest scop de ministrul justiției.

Art. 11. — Domnii miniștri ai economiei naționale, agriculturii și domeniilor și justiției, sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinire a prezentului Decret-Lege.

Dat în București, la 12 Noembrie 1940.

Conducătorul Statului Român

și

Președintele Consiliului de Miniștri

Nr. 3810.

Ministrul Justiției.

Cum se aplică legea pentru româнизarea personalului din întreprinderi.

Explicațiuni și precizări.

Decretul-Lege pentru româнизarea personalului din întreprinderile particulare, apărut în Monitorul Oficial Nr. 270 din 16 Noembrie a. c., conține o seamă de importante dispozițiuni, menite să înlăture participarea evreilor din activitatea întreprinderilor industriale și comerciale ale țării.

Incepând de azi, și până cel mai târziu 1 Decembrie 1941, toate întreprinderile industriale, comerciale și stabilimentele de orice fel, își vor concedia salariații evrei, indiferent vechimea, calitatea și felul în care sunt salariați, indiferent de felul muncii prestate, intelectuală sau manuală și inclusiv personalul de conducere.

Mai mult decât atât, prin efectul art. 5 din menționata lege, sunt considerați salariați și cei care lucrând pentru întreprindere nu primesc salarii.

Salariații evrei vor fi deci concediați imediat sau în decursul anului 1941, ministerul muncii putând scurta acest termen, prin deciziuni speciale, sau indica epoca concedierii, pentru anumite regiuni și întreprinderi (art. 2, al. 2).

Prin derogare dela dispozițiunile legii contractelor de muncă, întreprinderile vor plăti evreilor concediați odată pentru totdeauna și fără niciun fel de altă despăgubire, de orice fel, (chiar stabilită prin contract special) sume echivalând cu salariul pe 15 zile (cei cu o vechime până la 5 ani), cu salariul pe o lună (cei cu o vechime dela 5—10 ani), cu salariul pe 2 luni (cei cu o vechime dela 10—20 ani), cu salariul pe trei luni (cei cu o vechime de peste 20 de ani), dacă concedierea are loc în prima lună de aplicare a legii.

Despăgubirea aceasta se micșorează, dacă salariații sunt menținuți încă o lună sau două în serviciu.

Cei care sunt menținuți mai mult de trei luni pierd dreptul la despăgubire (art. 8).

Cine sunt evrei.

Prin derogare dela ultima lege care stabilește starea juridică a locuitorilor evrei din 9 August 1940, suprimându-se categoriile, sunt considerați evrei, copiii

născuți din părinți evrei, sau numai din tată evreu, și copiii naturali din mamă evreică, exceptându-se urmașii voluntarilor, invalizilor și morșilor în războiul pentru independență (1877) dacă sunt creștinași și invalizii și orfanii rămași din războiul de întregire 1916—1918.

Textul fiind precis, nu i se poate da, niciun fel de altă interpretare.

Copiii născuți din mamă evreică și tată creștin, recunoscuți prin căsătorie, sunt, după părerea noastră, români!

Alte dispozițiuni.

Conform art. 10, și numai în vederea formării specialiștilor români, termenul de 31 Decemv. 1941, se poate prelungi cu încă 6 luni, cu aprobare specială a ministerului muncii și numai dacă salariatul evreu, este dublat de un român.

De altfel, în vederea formării specialiștilor, ministerul muncii va putea impune întreprinderilor, angajarea personalului român, pe lângă cel evreesc.

Prin concedierea lor, salariații evrei pot cere și obține (au dreptul acesta) întrebuițarea lor la lucrări de utilitate publică.

Pentru acoperirea cheltuielilor necesare aplicării legii, întreprinderile vor plăti statului o contribuție de 1% calculată asupra salariilor totale (de ori ce fel) contribuție suportată numai de patroni.

Contribuția se va plăti caselor de asigurări din țară, odată cu cealaltă contribuție patronală de 1,20%, prin aceleași liste de plată. Contribuția aceasta ni se pare excesivă pentru întreprinderi, și așa împovărate de fiscalitate.

Întreprinderile, care nu se vor conforma legii, vor avea de suportat o foarte grea consecință: lichidarea forțată sau preluarea întreprinderii de către stat.

Este interesant de relevat, că pedeapsa nu o pronunță comisiunea de judecată instituită să judece asemenea abateri, ci ministerul muncii.

Comisiunea nu constată decât culpa întreprinderii.

În sfârșit, art. 25 din lege conține o dispoziție străină economiei acestei legiuri, dar extrem de importantă:

Întreprinderile, cu sucursale în teritoriile cedate, sunt obligate să mențină în serviciul lor, pe toți salariații refugiați.

Cererile și actele de procedură privind această lege, sunt scutite de taxe, timbre și impozite.

„Universul“.

V. F. P.

CRONICA.

Noua comisie interimară a Camerei de Comerț din Sibiu. Săptămâna trecută a avut loc instalarea noului comisii interimare a Camerei de Industrie și Comerț din Sibiu. La această ședință au luat

parte d-nii: Nicolae Martin, fostul președinte al Camerei, Dr. N. Petra, Dr. Mihai Veliciu, Ilie Stefla, Dr. Hermann Schöpp și Iuliu Baumann.

La deschiderea ședinței d-l Nicolae Martin luând cuvântul, a mulțumit membrilor din vechea comisie interimară, cât și funcționarilor Camerei pentru încrederea acordată pe tot timpul cât a stat în fruntea acestei instituțiuni. În continuare d-l N. Martin a urât noului comisii spor la muncă, asigurându-o de cel mai bogat concurs în calitatea d-sale de președinte al Sfatului Negustoresc și al Asociației comercianților români din Sibiu.

D-lui N. Martin i-a răspuns în frumoase cuvinte pentru rodnică muncă depusă la Camera de Comerț, d-nii: Dr. Mihai Veliciu, Ilie Stefla și H. Schöpp.

În numele funcționarilor Camerei de Comerț a vorbit d-l Valeriu Bozdoc, prim-secretar. În frumoase cuvinte d-sa a salutat membrii noului comisii interimare, asigurându-i de cel mai devotat concurs.

Punându-se la vot, s'a ales următoarea comisie interimară: Dr. Mihai Veliciu, președinte, Hermann Schöpp, vicepreședinte și Dr. Nicolae Petra, delegat în comitetul de direcție.

La urmă, d-l Dr. Mihai Veliciu, a mulțumit pentru încrederea ce i s'a arătat, declarând că va căuta a soluționa în modul cel mai echitabil toate problemele Camerei și membrilor săi.

D-l Iuliu Baumann și-a exprimat convingerea că armonia existentă între națiunile conlocuitoare, va dura pe mai departe — aceasta spre ridicarea cât mai mult a prestigiului comercianților și industriașilor sibieni.

Caracterul Băncii Naționale a României în cadrul legilor Țării. Banca Națională a României năzuind să-și extindă construcțiile sediului central în întreg cuprinsul careului de astăzi ce îi înconjoară imobilul actual, a obținut acum câțiva ani un decret-lege special pentru adaptarea, ad-hoc, a prevederilor legii de expropriere pentru cauze de utilitate publică.

În puterea acestui decret a cerut apoi primăriei municipiului București să hotărască exproprierea unor imobile învecinate, zădărniciind astfel rezistența proprietarilor respectivi cari (fie că stăruiau în prețul pretins pentru bunurile lor, la o vânzare pe bună învoială, fie că refuzau pur și simplu să-și prefacă în numerar zidurile stăpânite) n'au acceptat ofertele B. N. R-ului.

Exproprierea a urmat rapid.

Și proprietarii deposedați de avutul lor, n'au mai avut la îndemână împotriva acestei operații, decât protestul și acțiunea în justiție.

Ambele s'au dovedit deopotrivă de ineficace; fiindcă lucrările construcțiilor proiectate s'au pornit, nestângenite, iar procesul s'a pierdut în fața instanțelor de fond, deoarece legalitatea expropriării rezultă

categoric din decretul-lege încriminat „din 14 Octombrie 1938, art. 1, 2 și 3” precum și din art. 69, pct. II și art. 78 din legea din 6 Februarie 1937 pentru modificarea unor articole din legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică și pentru stabilirea „unui caz nou de utilitate publică”.

Proprietarii vătămași (d-l E. Rădulescu ș. a.) s'au adresat atunci Inaltei Curți de Casație și justiție în Secțiuni Unite, declarând textele în chestiune neconstituționale.

Problema a ajuns astfel în cercetarea Supremului For de dreptate al Țării.

Prin motivul de neconstituționalitate se susține anume că textele atacate sunt contrarii art. 16 din Constituție, deoarece Constituția edictează principiul că exproprierile pentru utilitate publică sunt de interes general; ori în speșă, Banca Națională a României fiind o instituție de interes particular al acționarilor ei, nu poate beneficia de prerogativele acordate instituțiilor de interes general; astfel încât Decretul regal din 22 Decembrie 1938, prin care s'a declarat de utilitate publică exproprierea imobilului recurenților, fiind contrar art. 16 din Constituție, nu are nicio putere legală.

Recurenții mai susțin însă că prin acest decret s'a săvârșit și o imixtiune în atribuțiile puterii judecătorești, — ceea ce constituie o violare a principiului separațiunii puterilor în Stat, consacrat de art. 29 și 30 din Constituția dela 1938 și art. 40 din Constituția dela 1923, — deoarece primăria a încercat încă din 1928 să exproprieze acest imobil, dar cererea i-a fost respinsă de tribunalul Ilfov; și că deci, neputându-se face exproprierea pe baza legilor în vigoare atunci, care n'o permiteau în favoarea unei societăți anonime particulare, s'a edictat Decretul-Lege din 14 Octombrie 1938, atacat ca neconstituțional, pentru a se rezolva mai dinainte pe cale legislativă noul proces.

Din acest punct de vedere s'a susținut de aceea că sunt neconstituționale art. 69, pct. 2 și 72 ale legii din 6 Februarie 1937, care dau dreptul autorităților publice să transmită în patrimoniul particularilor bunurilor expropriate în numele lor.

Problema e de covârșitor interes pentru că pune pentru prima oară în discuție — în mod răspicat și la adăpost de influențele inerente intereselor politice — caracterul adevărat al Băncii Naționale a României în cadrul legilor Țării.

Producția și forajul în industria noastră petroliferă. După datele centralizate de „Monitorul petrolului românesc” de sub direcția d-lui ing. Barbu Negoescu, producția și forajul în industria noastră petroliferă pe zece luni ale anului în curs arată următoarele cifre: 4.943.000 tone țitei producție și 205.000 m. de foraj.

Dacă în Noembrie și Decembrie se vor menține aceleași proporții, vom avea pe întreg anul 1940, o producție aproximativă de 5.800.000 tone țitei și 240.000 m. de foraj.

Față de anul trecut s'ar înregistra, așa dar, un minus de 7.05% la producție și de 6.25% la foraj.

Crearea unui concern al fierului. Din inițiativa grupului „Reșița” sunt în curs — după cum anunță săptămânalul „Bursa” — tratative pentru crearea unui concern al fierului, care va îngloba toate industriile siderurgice din țară.

Prin această concentrare se urmărește să se raționalizeze producția și vânzarea produselor de fier.

După constituirea concernului se va înființa un comandament unic; aprovizionarea cu materii prime se va face în comun, iar programul de lucru va fi repartizat pe uzine după regiunile de care aparțin clienții.

Producția zilnică de petrol a României a scăzut la 1400 vagoane, față de 1600—1700 din lunile de vară.

Participarea germanilor din țară la dezvoltarea industriei naționale este deosebit de importantă, creind puternice centre industriale mai ales în regiunile Brașov, Sibiu, Sighișoara, Mediaș, Cisnădie, etc.

Ei dețin astfel: 17 fabrici de postav, 4 țesătorii de bumbac, 3 țesătorii de mătase, 4 filaturi de lână Kammgarn, 3 fabrici de alte produse textile, 2 filaturi de bumbac, 4 vopsitorii, 3 fabrici de tricotaje, 3 fabrici de pălării, 6 de pielărie, 7 de mașini agricole, 8 de articole de metal, 4 de cărămidă, 3 de ciment, 14 de produse chimice, 3 de cherestea, 1 fabrică de sticlărie, 6 fabrici de articole de birou și 14 fabrici de produse alimentare.

România ocupă după Anglia și Spania, locul al treilea între țările Europei în ceea ce privește creșterea oilor.

Astfel în 1939 am avut un stoc de cca. 11.357.600 oi, iar producția totală în lână brută a fost în același an de cca. 23.6 mil. kg.

Consumul intern de lână a fost în 1939 de cca. 34,65 mil. kg., din care cca. 70% au fost acoperite de producția internă, iar restul de cca. 30%, constând din calități mai fine, s'a importat mai ales din Anglia, lână însă de proveniență din Argentina și Australia.

Prin ciuntirea teritorului, România a pierdut în 1940 aproape o treime din stocul de oi și deci din producția sa anuală de lână. În urma acestor pierderi, România este avizată astăzi în proporție de peste 50% la importul lânii necesare din afară. Sistându-se importul din Anglia, respectiv din Argentina și Australia, România încearcă să se aprovizioneze cu lână din Turcia, care însă nu poate acoperii decât în parte nevoile de consum în lână a României.